

ΕΠΑΙΝΟΣ

Του Προέδρου του Συμβουλίου της Επικρατείας κ. Γεωργίου ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΥ

Του Καθηγητού κ. Θεοδ. ΤΖΩΝΟΥ

Ο Γεώργιος Παναγιωτόπουλος γεννήθηκε στην Αθήνα το 1944. Μετά το πέρας των σπουδών του στο Πειραματικό Γυμνάσιο Αθηνών, εισήλθε στη Νομική Σχολή Αθηνών από την οποία απεφοίτησε το έτος 1969. Διορίστηκε Δικηγόρος Αθηνών, και στη συνέχεια, τον Απρίλιο του 1970, διορίστηκε Βοηθός στη Β' Έδρα του Διοικητικού Δικαίου στην τότε Πάντειο Ανωτάτη Σχολή Πολιτικών Επιστημών, ιδιότητα η οποία τον συνέδεσε έκτοτε με το Πανεπιστήμιό μας.

Τον Οκτώβριο του ιδίου έτους 1970 επέτυχε στο διαγωνισμό των Εισηγητών του Συμβουλίου της Επικρατείας, του οποίου ανήλθε όλες τις βαθμίδες: Πάρεδρος το 1977, Σύμβουλος το 1988, Αντιπρόεδρος το 2004 και Πρόεδρος το 2005.

Ο τιμώμενος διετέλεσε Μέλος: της Επιτροπής Απλούστευσης της Νομοθεσίας κατά τα έτη 1990-1991, του Διοικητικού Συμβουλίου του Ιδρύματος Στασινοπούλου κατά τα έτη 1991-2001 και της Νομοπαρασκευαστικής Επιτροπής για την τροποποίηση του νόμου περί Οργανισμού των Δικαστηρίων και Κατάστασης Δικαστικών Λειτουργιών κατά τα έτη 2000-2005. Επίσης, διετέλεσε Γενικός Διευθυντής της Εθνικής Σχολής Δικαστών (2004-2005), Αντιπρόεδρος της Εταιρείας Διοικητικών Μελετών (2003-2005) και από το 2005 είναι Πρόεδρος του Ανωτάτου Ειδικού Δικαστηρίου και του Δ.Σ. της Εθνικής Σχολής Δικαστών.

Ο Γεώργιος Παναγιωτόπουλος έχει τιμηθεί με το Οφφίκιο του Άρχοντος Δικαιοφύλακος της Μητρος Αγίας του Χριστού Μεγάλης Εκκλησίας από τον Οικουμενικό Πατριάρχη κ. Βαρθολομαίο (25-2-2007) και του έχει απονεμηθεί ο τίτλος του Επιτίμου Δημότη Πόρου, από το οικείο Δημοτικό Συμβούλιο (31-3-2007) για την πολύπλευρη προσφορά του στον τόπο καταγωγής των προγόνων του, εκ των οποίων ο παππούς του Ιωάννης Παπαδόπουλος, Βουλευτής Τροιζηνίας, υπήρξε Μέγας ευεργέτης του νησιού και δωρητής του ηρώου και του ρολογιού.

Ακόμη, στις 5 Φεβρουαρίου 2008 του απονεμήθηκε ο Μεγαλόσταυρος του Τάγματος του Φοίνικα από τον Πρόεδρο της Ελληνικής Δημοκρατίας.

Στη μακρά και εξαίρετη δικαστική του σταδιοδρομία ο τιμώμενος υπηρέτησε, στο Α' Τμήμα του ΣτΕ ως Πάρεδρος, Σύμβουλος και Αντιπρόεδρος.

Από τις θέσεις αυτές είχε ουσιαστική συμβολή στην έκδοση σημαντικών δικαστικών αποφάσεων, οι οποίες εξεδόθησαν με αντίστοιχες εισηγήσεις του, σημάδεψαν τη Νομο-

λογία του Ανωτάτου Δικαστηρίου και ευλόγως αποτέλεσαν αντικείμενο σχολιασμού σε έγκριτα νομικά περιοδικά.

Η παρουσίαση όλων αυτών των εξαιρετικών συμβολών του τιμωμένου στη διαμόρφωση της Νομολογίας του ΣτΕ είναι αδύνατη στα πλαίσια της σημερινής τιμητικής εκδήλωσης. Γι' αυτό θα αναφερθώ επιλεκτικώς σε ορισμένες από αυτές.

1. Σε κατ' αναίρεση δίκη για μη αποκατάσταση υπαλλήλου του ΙΚΑ ετέθησαν ζητήματα ενεργητικής νομμοποιήσεως του Ελληνικού Δημοσίου. Εκρίθη ότι νομμοποιείται σε άσκηση αιτήσεως αναιρέσεως μόνον ο Υπουργός, ο οποίος είτε εξέδωσε ή προΐσταται της Αρχής η οποία εξέδωσε τη ζημιογόνο διοικητική πράξη, είτε παρέλειψε να εκδώσει αυτός ή η υπαγόμενη σε αυτόν διοικητική αρχή διοικητική πράξη, υπό την πρόσθετη προϋπόθεση ότι ο αυτός Υπουργός ήταν και διάδικος στη δίκη επί της οποίας εξεδόθη η προσβαλλομένη με την αίτηση αναιρέσεως απόφαση (3031/1993).

2. Σε σειρά αναιρετικών επίσης δικών ακρίθησαν, κατά τις αντίστοιχες εισηγήσεις του τιμωμένου, ζητήματα δικαιοδοσίας των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων επί διαφορών εκ της ευθύνης του Ελληνικού Δημοσίου κατά τα άρθ. 105 και 106 του Εισ.Ν.Α.Κ. όπως και ζητήματα υποκαταστάσεως στη θέση του ζημωθέντος. Έγινε, ειδικότερα, δεκτό: αφενός ότι ο ασφαλιστής νομμοποιείται σε άσκηση αγωγής ενώπιον του αρμοδίου διοικητικού Πρωτοδικείου καθ' υποκατάσταση του αποζημωθέντος ασφαλισμένου, στις περιπτώσεις που ο τελευταίος έχει αξίωση προς αποζημίωση κατά του Ελληνικού Δημοσίου. Αφετέρου ότι το Ελληνικό Δημόσιο ευθύνεται για κάθε φθορά ή απώλεια εμπορευμάτων αποτιθεμένων υποχρεωτικώς στις τλεωνειακές αποθήκες ή τους τελωνειακούς περιβόλους των τελωνειακών αρχών (3584-3585/1997, 312.313/2003).

3. Ιδιαίτερης σημασίας είναι η απόφαση 3587/1997, εκδοθείσα επί εισηγήσεως του τιμωμένου, η οποία επεξέτεινε την χορήγηση του στεγαστικού επιδόματος των στρατιωτικών και στους αστυνομικούς. Η απόφαση δέχθηκε, ότι οι υπηρεσιακές συνθήκες των τελευταίων είναι παρόμοιες προς εκείνες των στρατιωτικών και ότι ο αποκλεισμός τους από το επίδομα παραβιάζει τη συνταγματική αρχή της ισότητας. Ότι προς άρση της αντισυνταγματικότητας απαιτείται επέκταση της σχετικής ρυθμίσεως και στο στρατιωτικό προσωπικό της Αστυνομίας. Και ότι στοιχειοθετείται ευθύνη του Ελληνικού Δημοσίου προς αποζημίωση κατ' άρθ. 105 Εισ.Ν.Α.Κ. ίση προς το στεγαστικό επίδομα το οποίο θα ελάμβαναν κατά το χρονικό διάστημα κατά το οποίο το αποστέρηθηκαν.

4. Ακόμη, στο πεδίο των επιδομάτων, στην περίπτωση απομακρύνσεως, με παράνομη πράξη της Διοικήσεως, οργάνου από την υπηρεσία του επιβεβαιώθηκε η αξίωση αποζημίωσης από το Ελληνικό Δημόσιο προς αποκατάσταση της ζημίας που το όργανο υπέστη επειδή δεν εισέπραξε το σύνολο των αποδοχών του. Και διευκρινίσθηκε, κατά την εισηγήση του τιμωμένου, ότι στο σύνολο των αποδοχών αυτών περιλαμβάνονται και τα πάσης φύσεως και μορφής επιδόματα, τα οποία καταβάλλονται κατά την ενεργό υπηρεσία. Ακόμη εκρίθησαν ζητήματα συμψηφισμού και παραγραφής των συναφών απαιτήσεων (2171/2000).

5. Πάντοτε στο πεδίο της αστικής ευθύνης του Δημοσίου, πεδίο επιστημονικής έρευνας ιδιαίτερα προσφιλές στον τιμώμενο, με αφορμή διαφορά από αγωγή αποζημίωσης, εκρίθη ότι δεν είναι παραδεκτή η προσαγωγή ενώπιον του τακτικού διοικητικού δικαστηρίου μαρτυρικών καταθέσεων, αλλ' ότι εναπόκειται στην κρίση του τακτικού διοικητικού δικαστή να διατάξει, είτε αυτεπαγγέλτως είτε κατόπιν σχετικού αιτήματος ενός των διαδίκων την εξέταση μαρτύρων, μόνο σε εξαιρετικές περιπτώσεις (1555/2001 Τμ.Α').

6. Στο αυτό επιστημονικό πεδίο η αστική ευθύνη του Δημοσίου στοιχειοθετείται εφόσον συντρέχει αιτιώδης σύνδεσμος μεταξύ της παράνομης πράξεως, παραλείψεως, υλικής ενέργειας ή παραλείψεως προς υλικήν ενέργεια και της επελθούσης ζημίας. Η ανάκληση της παράνομης πράξεως ή η έκδοση νέας νόμιμης διασπά τον αιτιώδη σύνδεσμο προς τη ζημία. Εκρίθη όμως με εισήγηση του τιμωμένου, ότι εάν η αρχικώς εκδοθείσα παράνομη πράξη εφαρμόσθηκε επί ορισμένο χρονικό διάστημα, δηλαδή μέχρι της εκδόσεως της νεώτερης νόμιμης πράξεως, αίρεται η διάσπαση του αιτιώδους συνδέσμου και εξακολουθεί συντρέχουσα η προϋπόθεση του νόμου για ύπαρξη αιτιώδους συνδέσμου μεταξύ αρχικής παράνομης πράξεως και ζημίας (2277/2003).

7. Στο πεδίο των δημοσίων έργων εκρίθη, ότι αξιώσεις αναδόχου δημοσίου έργου, κατά του κυρίου του έργου, οι οποίες έχουν ως πηγή τη σύμβαση περί εκτελέσεως του έργου, δεν συνιστούν περιπτώσεις αποζημιώσεως κατά τα άρθ. 105 και 106 Εισ.Ν.Α.Κ.

8. Σχετικώς προς τη διαδικασία της αναγκαστικής απαλλοτριώσεως εκρίθη, μετά από εισήγηση του τιμωμένου, ότι η μη συμπερίληψη στον οικείο κτηματολογικό πίνακα εκτάσεως καταληφθείσης διά της απαλλοτριώσεως αποτελεί παρεμπίπτον ζήτημα κατ' άρθ. 3 ΚΔΔ στην κρίση διαφοράς αφορώσης στην αποκατάσταση της συναφούς ζημίας (700/2003).

Ολοκληρώνοντας, την κατ' ανάγκη άκρως επιλεκτική παρουσίαση των συμβολών του στη Νομολογία του Ανωτάτου Διοικητικού Δικαστηρίου οφείλω να επισημάνω το αυτονόητο για τους δικαστικούς και ευρύτερα τους νομικούς: τη συμβολή του στη διαμόρφωση της Νομολογίας από τη θέση του Προέδρου του ΣτΕ και του ΑΕΔ. Συμβολή ευρύτερης σημασίας, υπερβαίνουσα τον προφανώς σημαντικό χώρο της Δικαιοσύνης και εκτεινόμενη στο χώρο της Δημόσιας ζωής της Χώρας καθ' ό μέτρο το μεν ΣτΕ αποτελεί το θεματοφύλακα της νομιμότητας, το δε ΑΕΔ τον υπέρτατο κριτή σε ζητήματα συνταγματικότητας στη Χώρα μας.

Ακόμη, πρέπει να τονίσω το επίσης σημαντικό έργο του στην Εθνική Σχολή Δικαστών υπό την ιδιότητα τόσο του Γενικού Διευθυντού όσο και, σήμερα, του Προέδρου του Δ.Σ. και βεβαίως την εν γένει συνεισφορά του στην επιστήμη του Δημοσίου Δικαίου πέραν του πεδίου των δικαστικών του καθηκόντων ειδικότερα από τη θέση του Αντιπροέδρου της Εταιρείας Διοικητικών Μελετών, όπως και στα πλαίσια του Ιδρύματος Διοικητικού Δικαίου Μ. Στασινοπούλου.

Τέλος, όσον αφορά στους δεσμούς του τιμωμένου με το Πάντειο Πανεπιστήμιο εκτείνονται, πέραν της ακαδημαϊκής του παρουσίας ως βοηθού, στην ενεργό συμμετοχή του στις ευρύτερες επιστημονικές εκδηλώσεις του Ιδρύματος, όπως και στην ειδικότερη επιστημονική συνδρομή του προς το ΠΜΣ του ΓΤΔ υπό τη μορφή διαλέξεων στο γνωστικό πεδίο της Αστικής Ευθύνης του Δημοσίου, όπως αυτή εξελίσσεται σε συνάρτηση προς τη Νομολογία του ΔΕΚ, αλλά και προς αυτή του Δικαστηρίου των ΑΔ του Στρασβούργου.

Αξιότιμε Κύριε Πρόεδρε του Συμβουλίου της Επικρατείας,

Το Διδακτορικό Δίπλωμα το οποίο τιμής ένεκεν σας απονέμεται σήμερα αποτελεί συμβολική αναγνώριση προς το πρόσωπό σας, εκ μέρους της ακαδημαϊκής κοινότητας του Παντείου Πανεπιστημίου, της ύψιστης προσφοράς σας στο χώρο της Δικαιοσύνης, της Νομικής Παιδείας, του Δημοσίου Δικαίου.

Αποτελεί δε εξαιρετική τιμή για το Γενικό Τμήμα Δικαίου η κίνηση της διαδικασίας αναγορεύσεώς σας που θα ολοκληρωθεί απόψε (10 Απριλίου 2008).